

bolezenskim klicam. Zlasti klica tuberkuloze (jetike) se rada nahaja v pokvarjenem zraku. Ta klica se navadno vzpenja v zrak iz osušenega pljunka osebe, ki ima jetiko. Taka oseba je izkašljala svoje bolezenske klice v gorki, vlažni in stoječi zrak. Te klice pa najdejo navadno zarejalische v pljučih osebe, oslABLJENE po dihanju slabega zraka. Svež, gibajoči se zrak dela prave čudeže v uničevanju teh klic. Ravno tako čudotvorno okrepčuje telo, da se more upirati bolezenskim klicam.

Svež zrak je zdravilo. More se jemati v velikih dozah, čim več tem bolje. Služi toliko kot zdravilno sredstvo, ki ne stane nič. Vsi se ga lahko poslužujemo. Zato naj delavske družine skrbе, da bodo njih stanovanja vedno prezračena, delavci sami pa naj ob svojih prostih urah gredo na svež zrak, mesto da hodijo zapravljati čas in denar v gostilne. Delavski otroci naj bodo čim več tem boljše na svežem zraku.

Gospodarstvo.

Ali je priporočati prodajo vina po alkoholnih stopinjah?

(Nadaljevanje in konec.)

Namen teh vrstic je torej izpodbijati nazor, da bi bilo pri nas umestno vinsko trgovanje po alkoholnih stopinjah. Vinsko ceno naj določa poleg drugih neizogibnih činiteljev okus vina; čim finejši okus ima, tem več je vredno brez ozira na vsebino alkohola. Četudi je za dober okus vina potrebna primerna količina alkohola, še s tem ni rečeno, da bi bilo najmočnejše vino najboljše in zato največ vredno. Dostikrat je pri eni in isti vrsti okusnejše ono vino, ki je na alkoholu nekoliko slabejše, kajti pri prav močnih vinih prevladuje mnogokrat alkohol v taki meri, da prikrije popolnoma njih druge posebne dobrine. Okus vina je tem boljši, čim bolj se posamezne, fini okus vina povzročajoče snovi med seboj spopolnjujejo, ne pa, da ena druge prevladuje. Od tega medsebojnega izpopolnjevanja teh snovi je torej odvisna kakovost, oziroma vrednost vina, ne pa od eventuelno prevladajočega alkohola.

Nikakor pa nočem s tem odrekovati Bernadotovemu vinometru njegove praktičnosti za približno določevanje vsebine alkohola, kajti to določiti je za kupca mnogokrat važno, posebno pri slabšem vinu, ker je stanovitnost vina odvisna tudi od vsebine alkohola; čim več ga vsebuje, tem stanovitnejše je.

Narodna cerkev je za vsak narod velikega pomena. To je uvidel Rastislav, ki se je hotel iznebiti nemških misijonarjev. Zakaj ti niso prinašali v njegovo deželo le krščanske vere, nego z vero obenem tudi nemško politično gospodstvo. Domača slovenska cerkev pa naj bila mogočen jez proti potujčevanju. Rastislavovi nasledniki tega niso uvideli. Posledica je bila, da so prišli pod nemško oblast.

Pri južnih Slovanih pa sta se vera in narodnost spojili v eno celoto. Slovensko bogoslужje je postalo bistveni del narodne zavednosti. Učitelje vere so bili najboljši zaščitniki narodnosti.

Kolike važnosti je bilo to za južne Slovane, vidimo dobro iz dobe, ko so izgubili le-ti svojo državno samostalnost. V žalostnih časih tujega gospodstva so bili narodni duhovniki skoro edini vodniki bednega ljudstva. Ti so ga branili, tolažili, hranili in krepili za boljše čase.

Ti boljši časi za južne Slovane so v resnici prišli. Velika večina uživa že svojo svobodo. Da pa utrdimo svojo svobodo, naj nam bosta vzor sveta brata Ciril in Metod. V njunem duhu delujmo za narodno prosveto. Delujmo z vsemi močmi, da se otrese narod tujih vplivov, da postane samostojen in vedno čvršči v svoji samostojnosti.

Sveta brata Ciril in Metod, naša narodna svetnika, naj bosta simbol jugoslovanske države!

Hočem pa pri tej priložnosti opozoriti še na neko drugo okolščino, ki se pri nas pri vinskih pokušnjah še mnogo premalo uvažuje, in sicer na toploto vin, ki se pokušajo, kajti le pri primerni toploti se izražajo pri pokušnji vina vse tiste njegove dobre lastnosti, ki jih ima. Tozadevne izkušnje veščakov uče, da se da normalno belo vino najboljše pokušati pri 11°C, normalna črnina pa pri 16°C. Izredno aromatična, bela vina ali pa prvovrstni letniki se tudi pokušajo najboljše pri 16°C. Male razlike v toploti navzgor ali navzdol ne kažejo več pravega značaja vina, posebno pri slabjših vrstah ne, pa tudi ne pri vinih, ki imajo kako napako. Napake se prikrijejo največkrat, če se pokušava prav mrzlo vino.

Primerna toplota pri pokušnji vin je torej činjenica, ki se ne sme prezreti pri določevanju vrednosti vin. V ta namen bi bili priporočljivi mali žepni toplomeri, ki bi jih lahko imela v zalogi Kmetijska družba, kakor ima v zalogi Bernadotov vinometer in druge potrebščine. Vinarski inštruktor Zupanc.

* * *

Novo manufakturno podjetje v Ljubljani. Iz Prage se poroča, da je sklenil g. Vokač, veletrgovec v Ljubljani, pogodbo z več češkimi podjetji ter da bo ustanovil v Ljubljani veliko manufakturno podjetje, katero bo baje financirala Slovenska banka.

Tovarna izdelkov za celuloze se bo zgradila v Krapini na Hrvaškem. Osnovni kapital tega podjetja znaša 100 milijonov kron.

„Delta“ tvornica perila v Ptuj. V Ptuj se je osnovala pod imenom „Delta“ nova tvornica za izdelovanje perila.

Dopisi.

Praznik sv. Cirila in Metoda na ptujskih šolah. Ptujске šole so imele kakor vedno ob takih prilikah skupno službo božja ob 8. uri. Po maši je gimnazijsko dijaštvo odkorakalo v gimnazijsko šolski slavnosti. Ker se je sokolski naraščaj ravno zbiral na gimnazijskem dvorišču, je bil tudi povabljen k tej slavnosti, gimnazijska risalnica je bila nabito polna. Osmošolec Serajnik je predaval Gregorčičevo „Blagovestnikoma“, g. prof. dr. Komljanec je predaval o narodnem pomenu sv. bratov, pevci in pevke pod vodstvom g. prof. Sprachmanna so zapeli: „Pesem koroških Slovencev“, „V mraku“ in „Lepa naša domovina.“ To je bila priprosta in prisrčna domača slavnost.

Zanimivo zborovanje se je vršilo dne 22. maja t. l. od 3. do 5. ure popoldne v šolskih prostorih v Št. Jurju ob Ščavnici. G. nadučitelj Ivanjšič je pozval zastopnike mesta Ptuj ter vseh okrajev, nahajajočih se med sv. Križem pri Ljutomeru do vštveni Ptuj, na posvetovanje glede gradnje železniške proge Murska Sobota-Sv. Križ-Ptuj-Krapina. Zbralo se je v šolskih prostorih čez 100 odličnih zastopnikov imenovanih okrajev. Mesto Ptuj sta zastopala g. dr. Senčar in g. dr. Gosak, okraj pa g. glavar dr. Pirkmaier in g. Miha Brenčič. Glavni referat je podal g. inženjer Ljubša, ki je naslikal neobhodno potrebo, da se zveže Murska Sobota s progo preko Ptuj na Krapino. S tem se ustvari prometna žila svetovnega pomena. Vezala bi Gdansko preko Bratislave z Reko. V silno zanimivi debati, ki je trajala skoro 2 uri in katere so se udeležili posebno živahno imenovani naši zastopniki in g. nadučitelj Klemenčič iz Ptuj, so se izrazili vsi govorniki za neobhodno potrebo omenjene svetovne prometne žile. Z zastopnikom Ljutomera so se zborovalci zjediniili na ta način, da pride zanje v poštev le nova proga Ljutomer-Čakovec ter se s tem izloči vsakršna medsebojna zavist in konkurenca. Zborovanje je poteklo v lepem stvarnem razmotrivanju. Konečno se je izvolil odbor, ki je prevzel kot prvo nalogo, da povede deputacijo obstoječo iz 4 gospodov v Beograd, kjer izroči osebno informativne spomenice glede gradnje proge Murska Sobota-Ptuj-Krapina ter zaprosi, da bi se takoj pričela pripravljala dela

za gradnjo te železnice. Natančneje poročamo o teh za nas silno važnih vprašanjih v prihodnjih številkah.

„Stari Petovio.“ Zgodovinsko predavanje o rimski dobi, o takratnih razmerah v Ptuj, o topografiji (krajevno razvrstitev) rimskega Ptuj. Predavanje priredi Muzejsko društvo v Ptuj dne 1. junija t. l. ob pol 21. uri (pol 9.) v gimnazijski risalnici (vhod skozi Dijaški dom.) Predava g. okr. sodnik dr. Vladimir Travner. Vstop prost. Prostovoljna darila v prid Muzejskega društva se hvaležno sprejemajo.

„Straža“ je nakopičila cele kolone laži o našem glavarju g. dr. Pirkmaierju. Pisci teh nizkotnih rožnih vencev infernalno zlobnih lažnjivosti so npravne propalice. Naš glavar je vseskozi pošten, skrajno marljiv in sposoben uradnik, ki si je pridobil tekom let ogromnih zaslug. Premoženja ima danes toliko, kot ob prihodu v Ptuj. Na posameznosti še odgovorimo.

Kam gremo v nedeljo, dne 29. maja? Na veselico in tombolo k sv. Lenartu, katero priredijo sv. Lenartčki invalidi ob 3. uri popoldne v gostilni O. Hanželiča v prid revnih šolarjev padlih vojakov. Spored: 1. Tombola. 2. Licitacija. 3. Šaljiva pošta. 4. Prosta zabava. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Cvetlični dan v Ptuj dne 22. maja je dosegel svoj namen. Čisti dobiček je 2664 K, čisti dobiček od prireditve v Krčevini je 267 K, vsled tega izreka poverjeništvu splošne organizacije vojni invalidov v Ptuj vsem darovalcem in udeležencem pri obeh prireditvah, kakor tudi ravnateljici Mladice v Ptuj, gđč. Kopalovi in neumornim deklicam istega zavoda najiskrenejšo zahvalo. Poverjeništvu bo ta znesek razdelilo med najpotrebnejše člane organizacije za birmance. Zato prosi občinske predstojnike, da izdajo potrdila le najrevnejšem, to je onim, ki nimajo svojega posestva.

„Poštenjak in zaslužen mož“ je mariborski „Straži“ Albin Wankmüller, nadučitelj na Bregu pri Ptuj. „Straži“ je „poštenjak“ človek, ki je zanašal nemškutarstvo in odpadništvo k Sv. Duhu v Halozah, človek, ki je rodom Slovenec pri ljudskem štetju svoječasno sebe in svojo družino vpisoval za Nemce; „poštenjak“ ji je tak, ki je postal odkrit „renegat“, da je prišel kot učitelj na nemško šolo v Ptuj; „zaslužen mož“ človek, ki se je udinjal Ornigu in sulferajnu ter je šel kot rojen Slovenec prvi na Breg ponemčevat otroke slovenskih staršev; „mož poštenjak“ je tisti, ki porablja najmanjšo priliko za denunciranje učiteljev, ki se mu ne uklanjajo. — O poštenosti in zaslužnosti so nazori lahko različni, nam tak človek, kakor je Wankmüller, ni ne poštenjak in ne mnogo zaslužen mož. „Straži“ pa je poštenjak in mnogo zaslužen mož gotovo tudi Wankmüllerjev prijatelj in zagovornik, čeprav je ob zadnjih porotniških obravnavah v Mariboru, ko je stal pred poroto „Stražin“ urednik, zavajal porotnike. Z Wankmüllerjem in njegovimi zagovorniki bi se ne pečali, ako bi ti „poštenjaki“ ne imeli poguma v mariborski „Straži“ ravno blatiti tistega gospoda, ki je pripomogel Wankmüllerju, da še vedno sedi na toplem na Bregu kot edini bivši sulferanjski učitelj v vsej Sloveniji. Wankmüller ve sam prav dobro, da je zasluga, da je še učiteljski kruh v naši državi, edinole g. dr. Pirkmaierja kot predsednika okrajnega šolskega sveta ptujskega. In zato zdaj ti napadi! Fej, tako poštejanstvo! „Straži“ pa povemo odkrito in pošteno: Na polje psov in barabskega napadanja ji ne bomo sledili, njenim lažem o dr. Pirkmaierju ne bomo nasproti stavili resnice, ker vsak res pošten človek ve, da so laži. Ker poznamo njega in njegovo delo, ga bomo vzlic tem napadom, v katerih ni črkice resnice, temveč le njeno zlobno zavijanje in vzlic „Stražinim“ psovkam spoštovali tudi še naprej ne samo vsi napredno misleči iz ptujskega vilajeta, temveč tudi pravi poštenjaki iz SLS, pa naj bo to prav ali ne gospodom R., S., Z., W. in drugina, ki pomagajo uganjati „Stražino“ lopovstvo.